

No més drets sense debers.
No més debers sense drets.
 Los drets individuals son imprescriptibles, ilegislables e INGANANTIBLES. • Legislar la Llibertat baix pretext de garantir-la, es cometre atentat contra ella. • La llibertat propia acaba allí ahoit comença la llibertat ajena. Es licit, donchs, al individu fer tot lo que no perjudiqui a un altre. • La resignació que predican las religions no es més que la fórmula del engany ab que's preté perpetuar la injusticia social en lo mon. • Las religions son caixas d'horros que viuen de la estafa d'admetre capitals en la terra, assegurant pagar crecscuts interessos al cel.

PERIÓDICH POLÍTICH VERMELL

LA TRAMONTANA defensa 'ls principis liberals més avansats, sense atenuants de cap mena. • La TRAMONTANA es antireligiosa de totes las religions, porque totes son igualment dolentas y depressives para la dignitat y la inteligencia humana. • La TRAMONTANA en política defensa sempre al més adelantat contra 'l més reaccionari, y sosté la necessitat d'una gran reforma social que transformi 'l modo de ser del productor, avuy supeditat al capitalisme. • La TRAMONTANA no está afiliada á cap partit, servint los interessos generals de la llibertat sens compromisos ni preocupacions de sectari.

PREUS DE SUSCRIPCIÓN
 Espanya, 1 pesseta trimestre.— Extranjer, 2
Las suscripciones se pagan por adelantat

ADMINISTRACIÓ: carrer de Ponent, 1, 1.ª: BARCELONA
 Pels pagos s'admeten libranças del Giro Mútuo, lletres de facil cobro y sellos de 15 céntims. Nos'admeten libranças especials de periódichs

PREUS DE VENTA
 Número solt, 5 céntims.—30 exemplars, 1 pta.
Surti á llum puntualment cada divendres

LO PAPU D' ALEMANIA

Fins las espesas fumeras
 que 's barrejan per l' espay,
 vomitan lo SOCIALISME
 que fa 'l terror d' en Bismark.

ALS CORRESPONSALS DEUTORS

Precisa que 'ls que están en deute ab aquesta administració saldín lo més prompte possible.

Las enfermetats del Director y propietari d'aquest periódich, obrer sens més recursos que sa activitat y sa inteligencia, fan necessari que tots los recursos propis del periódich sigan recullits, puig de lo contrari LA TRAMONTANA, tenint vida propia, se veuria amensada de mort.

Sobretot los que deuen encara 'l saldo del any passat, precisa que envihin fondos ó saldín a la major brevetat possible, si no volen que 'ls considerem ab la mateixa poca consideració que ells nos tenen a nosaltres.

SANT JOSEPH, FESTA

Apa, una creubeta més al calendari. —Com si encara no 'n hi haguessin prou— dirán los burgesos que pagan las festas.

Se veu que los governs y la Iglesia se civilisan, e a dir, se tornan socialistas, que es igual, y deuen volguer 'protegir' als treballadors. Perque lo papa Lleó n. XIII, fentse càrrech de que treballam massa, ha instituit una festa més, y lo govern, acatant la voluntat del papa, en be nostre, j'está clar! —ha menat que així se compleixi. Y ara no més esperem la ordre del senyor bisbe... y ferdm festa per Sant Joseph.

[Tira peixet, si no hi hagués qui no menja lo dia que no treballa]

Un xicot molt capdós, que en tot veu una segona intenció, d' aquella que diuben: ningú fa res per res, y pensan que qui dona una aglá es pera fer cagar un roure, l' altre dia s' explicava d' aquesta manera, a propòsit de la festa de Sant Joseph:

—Si vols que 't diga la veritat, per mi porta que la determinació del Sant Pare. Mira lo gèner de consideracions que 'l payo devia ferse: «La meva autoritat comença a fer catòfols, y ben clar me ho demostra aquest monument a Giordano Bruno que 'l mon heretje me ha clavet al devant de casa. Donchs, com dimontri me las podria arregar porque al menos una vegada a la vida la meva autoritat fos reconeguda y acatada per tothom sense protesta? Y rumia que rumiaris, al últim ve trobar la fórmula: establir una festa. Perque diubume: ¡qui es 'l heretje, per taf de socarrim que fassi, capás de resistirse a la autoritat d' un papa, si aquest mana que 's fassi festa!

Podrà un hom riurers de las excomunions, no comprar butlla pera menjar lo que tinga per convenient ó lo que puga, podrà no veure las creubetas petitas del calendari que senyalan los dias de precepte per soar a missa, pero ¡que es cas de pensar per alt aquellas creus més grossas indicant los dias de festa! Vaja que ningú, ningú del mon deixará de acatar la autoritat papal en una cosa tan posada en regla.

Lleó XIII tenia un precedent pera obrar aixis y estar segur del seu determini. Cap allá al any 1866 ó 67 lo papat, d' acord ab lo govern, havia decretat la abolicio de moltas festas del Calendari, y eb tot y la unitat religiosa que imperava a Espanya baix lo jou de 'n Gonzalez Bravo, ab tot y lo abast catolicisme de la terra del pan y toros... noy, los catòfols espanyols se insoburdinaren, quedant la autoritat del papa respectada no més en las planas del Calendari, mentres los sumisos y obediens fidels, junt ab los heretjes, celebran las festas com si tal cosa.

—Ves,—devia dirse en Lleó XIII,—al no será ben rebuda una festa més, quan se desobehí la autoritat papal y fins a Barcelona resultaren impotens los mossos de la Esquadra, llavoras que 's volian treure festas.

Y a 'n aixó, uninthi las corrents de la moda, que portan desde 'l papa y l'emperador d' Alemanya fins a en Moret y als redactors de Le Renexense a ocuparse benévolemte de la qüestio social, tractant de afavorir a la classe treballadora, está clar: se troba molt escayent establir una festa més.»

De cuyas resultas, ¡quin prestigi adquirirá la Iglesia d' ara en avant!

¡Adeusiau, companys en heretja, que una festa va a convènceos com als sants del cel quan se 'ls hi dedica un ciri ó una presentalla!

¡Ay! que no vendrem més TRAMONTANAS!

Pro ara va de serio. —Sabeu qui 'n resultarà beneficiat de la nova festa?

Y aixó no ho ha tingut en compte lo presoner del Vaticá.

Donchs los anarquistas. Perque ara venia un xich malament celebrar la diada célebre del 18 de Mars, quan s'esqueya entre setmana.

Y d' ara en avant no hi farà res. Si la festa de la commemoració socialista dura en que siga tota la nit del 18, ja hi podrà durar. Com que l'endemá no hi haurá matinas.

¡Quins ganga!

LA PROPAGANDA CARLINA

Propagand: es tot lo que 's fa pera extendre una opinió, una religió, una doctrina, una conveniencia qualsivel.

Propagar, donchs, es persuadir. Lo fet de persuadir suposa en lo qui tracta de exercir aquesta acció lo reconeixement del dret de pensar de aquell a qui tracta de fer objecte de la persuasúo.

La persuasúo 's fa en virtut d' una rahó evident ó d' una conveniencia perfectament demostrada.

Exemples: Un mestre ensenya y demostra a sos deixebles que 2 + 3 = 4; en primer lloch porque 'ls deixebles no ho saben encara, y després porque 'ls creu susceptibles d' enteniment pera comprendre aquesta veritat, y té la obligació de disposarlos pera comprendre altres veritats necessarias pera 'l desenvolup de sa inteligencia y la aplicació de sa activitat. Un venedor procura demostrar a un comprador que 'l preu y la qualitat d' una mercaderia li convenen; si 'l comprador se persuadeix, queda realizada la compra, si no, va a la botiga del costat a fer lo seu fet.

Sentadas aquestas premias Indestructibles, y suposant ja persuadeits a nosres llegidors, porque 'ls considerem en possessió d' un cervell en estat normal, aném el nostre objecte.

En Cerralbo ha vingut a Catalunya a persuadirnos del dret que té D. Carlos a regnar a Espanya y de lo molt que 'ns convidaría son regnat.

Per aixó reconeix lo nostre dret de pensar y treu lo caràcter de fe en que 's funda lo dret divi d' un monarca.

Quan lo noble propagandista sublima sa dialéctica pera demostrar que lo dret de D. Carlos li ve de Deu y que nosaltres hem de declarar-nos sos obediens vasalls, admet necessariament que un contradictor, ab arguments més convincents y ab millor eloquencia, tregui una conclusió contraria, y per tant que la opinió ilustrada per la discussió 's decanti per lo dret popular en oposició al dret divi.

De ahont resulta que 'l fet de propagar, discutir y persuadir exercit per un lligitimista es una prevaricació, es falsar al dogma de la fe, es incorrer en lo pecat de liberalisme.

Un dret divi s' imposa per 'l anatema ó per la forsa; may per la persuasúo.

Trobada la part flaca de la propaganda carlina respecte de son sponament essencial, poch hem de dir de la conveniencia: podrán los carlins queixarse ab rahó del despilfarró gubernamental de la burgesia, pero aixó no abona la brutalitat autoritaria del absolutisme.

De modo que 'l carlisme abjura de la fe y se entrega a las practicas liberales, com resultat ni 'ns persuadeix ab sas rahons ni 'ns decideix ab sas promesas.

Solsament una aberració intelectual y la consegüent falta de lògica del llenguatge poden ocasionar lo fet y lo seu nom: propaganda carlina es com si diguem: la claredat de las tenebres, la lleugeresa del plom ó la infalibilitat del papa.

Perá contrarrestar tals absurdos no 's necessita més que posarlos en evidencia, que 's lo que fem, convensus de que aixis com una llum desvanxí la obscuritat del més tenebrós abim, la veritat pot també illuminar la inteligencia del carlí més fanatich.

Ja que 'l carlisme s' apropiá avuy las practicas liberales, ab ellas se 'l ha de combatre, sense descuidar lo ferro y lo foc quan intenti altre vegada exercir sas sanguinarias tradicions en la montanya.

Torelló 2 de Mars de 1890.

Socarrimat Director: Pel noveneri d' animas ha vingut aquí un encapet de nius del any 35, ab una cara tal d' espanta cristiana per lo lleig, brut y ab barba repugnant, que sembla un solteric.

Peró aixó sí, al semblava un solteric de figura, en cambi en los fetas... ho era molt més de lo que semblava. Escollín siao.

Va pujar al cubell dels dibarrats, començant per dir que 'ls que s' haguessin disfressat pel carnaval, que no ensassin pas a confessarse ab ell, que no 'ls aboaldira. Se posá a parlar luego de cosas de honestitat, y ¡honestitat m' hes dit sa boca de frare! que si quan una noya fa ulleras vol dir aixó, que si quan té 'ls oïlla més negres y tristes vol dir alló altre, que si cometen lo pecat per aquí ó per allí, y vamo, un curs de porografía a la menuda fins anar a parar a las cases de putingas.

Allá ve una mostra de sa eloquent argumentació: —Las noyas que portan aquets talonets que fan quetic-quetic son del art del dimoni, porque a la iglesia distreuben als que están ab devoció. Valdris més que portessin esclops, que a lo menos fan xaxx xaxx y sa més decent...

Y arguments com aquestos eran de lo menes... tonto que 'l sortia de la boca.

Desaró parlá de la civilitació y de Deu que ¡pobreta! quedaren ben llubita tal com me 's deixá l' espanta-personas.

Digué que aixó del telegrafo, lo vapor, y totas aquestas invencions (ell no 'n deu saber cap) son ¡aparatu las cristianes secretas de Moyás, que ja ho sabre porque Deu ja li havia dit a la montanya del Sinah, abont sembla volian plantar una fabrica y un carril.

També explicó un miracle d' una monja resuscitada explicant las penas del purgatori y un altre de dos amicha que feni 'n un carilut als pobres va anar al purgatori y un altre fet carilut a las animas va anar al cel, y acabó ab unes responsions assensals als liberales y periodichs adofectants, mereixentli molt especial menció LA TRAMONTANA.

Al veure tanta bestialitat, exclamo acabant y perodichos: —Perdoneu, Senyor... Director, que no saben lo que 's peccas.

Dr. Amoros

Menresa 4 de Mars de 1890.

Estimat Director: Si per degradar no está de Homilio, procuri «entrarse de la arribada, en nostra ciutat, del Marques de Sandoval, y li asseguro que 's posará de bon humor.

Com las festas bonas ja 's coneixen en las vigíllias, a la estació de Olesa, no al parqué, surti un mafa muertas y començá dibent que volia comers 'l nazoso dels conde-listas, quan li surti un noari de molta fe y li contestó: «Cá las de comer ti,—Baixi usted aquí terra!—No quiero batizo, no porque 'n hagás miedo, es carlism com... en aquest moment 'n aiutet de la máquina priva a lo presentat de un espectáculo divertit. Je 'n tamen que la aplicació de Mafuso; al parar lo tren, començá una aulada més que regular, pero la cosa aná creixent de una manera gran, e a dir, de la estació a son aliojamiento, fou víctima dels aulats y crits de la canalla. ¡Pobre home! No va tairichi algú monstos entre miris de la gatzara, pero lo més peñat fou quan lo marqués surti al baloi, aixó era la mar de bellas, crís y ocidndol, sin que 's tancá a dintre. ¡Si algú dia peria ab un Cónovo, podrí dirli: Mira, Antonio, si y jo som los dos que 'n fet bellugí més aulats d' Espanya! Lo sudemá a la nos començá la drotrozo, vull dir lo toc, y 's contu que 'l marqués, al veure aquella llonema, va dir: abona noy y ja hehe; aquing trope va a la carrera y al 'l descuydas se hehe 'remis. Enora 's que prongueren part en los bridris si figura lo Xarandó y algunas altres oradores de la institúo s'illa. Aixis se diu.

També 's conta que en la vetllada, feta en honor del seu R... un encabellis llegi un treball, que al final deus: Aquí da fin el sairete, perdonad us muchas faltas. No vull ocupar-me més d' aquesta familia, porque si be es cert que avuy fan riure, tal vegada no es lluny lo dia de que ab las sevas melzats tornin a enrogir la terra ab seng liberal y altres cosas que lo ploma 's resisteix a escriure. Dispos de son smich

Un Manso

Santa Perpétua de Moguda, 4 de Mars 1890

Amich desconocut: Lo magatzemista de llana y safús celestis d' aquí, encara que diguin que es un carlism, no ho es pas del tot. Cobra una dita de nou pessetas cada mes, que 'l ha d' invertir en rifas ó premis entre las ixas de Maria, y té la barra de ferre lo que vol menes inventirho com queda dit: si las ixas volguessin, además de poguerhí dir cert non, pois 'l castigarien per malvernedor de caudals; pero ¡qué farán, si las pobretas si tenen valor per dirhí a la cara qu' ell té la culpa de que aquestes temporades no poguin bellar ni 's beato de 'l ajontarrey? Hagud de trassar ab calas ben cordadas, ja 's guarderia de ferllohi aixó, com se va guardar de crupirse 'l diners que sobraven de la cera de la germanada; pero com son donas, ja deu saber de pujá 's a cabell.

Lo CLARÉT

Mentres los polítics s' enlloren en las miserias políticas, los treballadors van directament a la solució de la qüestió social, y com son dos conductes diferents y encara oposades, d' aquí que 's trobin profundament separats.

Aixís ho exigeix la lògica.

L' Ajuntament de Teruel ha acordat donar lo nom de Ripalda a un carrer d' aquella capital, en honor del autor del *Catecismo de la Doctrina cristiana*.

La notícia 'ns sugereix una idea: proposém al nostre Ajuntament que dongui lo nom de Fabra, autor del famós *Código O*, a un carrer del Euzanxe.

Entre abduas produccions hi ha perfecta analogia.

Donchs que hi hagi igualtat en lo premi.

Estém sota cero.

Los liberals y totas las personas decents estimen balbs y no pensim més que en treurens lo fret de sobre.

En cambi 'ls carlins, que sempre han d' anar contra la naturalesa, s' agitan, discursen, aplaudeixen, vitorejan, criden, braman y se entregan a tota mena d' expansions.

Lo rebombori que aquesta colla de fanàtics mouhen actualment a Catalunya es presagi de futurs y sanguinaris aconteixements.

Recordém los liberals catalans que 'ls assassins de Cardedeu, Igualada, Caldas y altres punts están disposats a tornar a las andadas.

Lo rector de Oquendo ha sigut processat per haver predicat «que lo ser liberal es més pecat que ésser assés y ésser criminal.»

No ho apròbem.

¿Qué més càstich que la rexlisa que donarán al rector tots los que sàpigan que ha dit que criminal y assés son dos cosas distintas?

No volém la Inquisició, encara que 's diga liberal.

Un diari carlí té 'l cinisme de publicar lo següent:

«De las últimas investigaciones hechas en los archivos de Roma, resulta que desde 1499 a 1770 sufrieron pena capital en aquella población 1,380 matenidos, entre ellos Giordano Bruno, Antonio Palenrio y Pietro Carnesechi. El término medio fué de 170 condenados anuales, lo que, atendidos los procedimientos de aquella época, no es un número considerable y que denuncia gran rigor en los tribunales.»

Lo sarcasme que domina en lo transcrit demostra que 'la carlins d' avuy son tan cruels y homicidas com los ministros del Tribunal de la Fe.

Para aquesta gent no existeix lo progrés, y aixís com insisteixen en la doctrina, son també los mateixos en los procedimientos.

GOIGS

EN ALABANSA DE LA GLORIOSA MÀRTIN SANTA PÀCENCIA, PROTECTORA DELS CASATS QUE NAT LA PÈRRON

QUARTETA

Dónans la teva assistència en totos contrarietats; Gloriosa Santa Pàcencia, protectora dels casats.

GLISA

Nasqueres a Catalunya de pares contribuyents; ab liberón tu criansa y patires mal de dents (1); tos, aya, xicots y laments may sigueren casolats y paratis ab indiferència, Gloriosa Santa Pàcencia, protectora dels casats.

Vares patir de barratas, de diferria y sarcasmpio, dolor reumàtic, varola, baba, cucha y... que sé jo, sufrires a discreció sinapiams y pegats per ton amor a la Ciencia, Gloriosa Santa Pàcencia, protectora dels casats.

Vares entrar a un colégi aburrída de totbom, puig tothom de tú fugia tant sols de sentirte 'l nom; sense que vingúes a tom foren sempre castigats los actes de tu ignocència, Gloriosa Santa Pàcencia, protectora dels casats.

De llegir vares apendre ab las obras de 'n Pastells (1), y tot sovint t' estiravan las orellas y 'la cabella; de los postos novells sufrires los disbarats y la poca continència, Gloriosa Santa Pàcencia, protectora dels casats.

Sent tant dócil y bonica has tingut la trista sort de que sola beneyta y tonots t' estimessin de tot cor; cartas y versos d' amor d' aquí y d' allà retallats probren sa efervescència, Gloriosa Santa Pàcencia, protectora dels casats.

Vas casarte ab un mal home, jugador y amich del mam, que a més de dartje pellasses te feya morir de fam; ab lletugas d' enciam y sigrona mal remediats mantenias tu existència, Gloriosa Santa Pàcencia, protectora dels casats.

Viqueres setze anys ab sogra, que es tot quan se pot sufrir, la qual a més de ser sorda te matava ab son veri; dotze fills vares teni? cridayres, entremellats, y dolents a quinta esencia, Gloriosa Santa Pàcencia, protectora dels casats.

Morires de passió d' ànima esperant sempre 'l man-nd, y fins al darrer badall no 't casares d' esperar; d' un beneyt Mozen Serd los mistichs y última dictats sufranes ab complacència, Gloriosa Santa Pàcencia, protectora dels casats.

TORNADA

Puig que sufrires tanta dóla, tanta martrín y bonoyis sense far cap resistència, protegeix als Espanyols! Gloriosa Santa Pàcencia!

J. M.ª COBOLLA

Se reverencia ilustríssima D. Joseph Anton Bragulat y Grot, vicari general del bisbat de Lleida, ha prohibit als feligresos la assistència a la representació de *Los Set Dolors de Maria Santíssima*, que actualment s' están posant en escena en lo teatro d' aquella capital.

Se tracta ara d' escriure una comedia líricodramàtica-bailable y burlesca, titulada *L' Heres exòtic* (2). Lo capellà opulent, y estém segurs de que no tan sols no prohibirà 'l Sr. Bragulat als devots la assistència, sino que també Se Ilustríssima assistirà ab gust a la representació y la aplaudirà ab fanatismes.

Ab onze dies que estigueren a Collbató uns missionistas, engiponaren trenta tres sermons per barba, y com eran dos los predicayres, resultaren ¡¡xexanta sis sermons!!

En un dels tants digueren que 'ls molts empleats eran la causa de la ruina de la nació, pero 's callaren lo de que ells fossin també sangoneras.

En un altre sobre lo pecat d' escándol s' enlloren fins al coll, arribant al punt de dir que si alguna noya queya en alguna beissera, que no 's fes perdre la... perque tal volta aquella criatura podria arribar ab lo temps a ser bisbe, papa ó sant. També referí que Deu masé a un home en lo precís moment de... callo, perque tinch por d' embrustarme.

En fi, cada sermó fou una pedra d' escándol, volent combatre 'l idem.

Allá va una mostra de la utilitat de certas recomenias catòlicas.

A Sabadell ha mort una tendra criatura poch després d' ésser batejada, a conseqüència de la

fredor de la aygua que li tiraren al cap pera ferlo cristiá, un d' aquestos darrers dias.

Aquí sí que 's pot dir: *Deis pecats dels pares los fills ne van geperuts.*

Una promesa de Jesucrist, es a dir, una noya que estava a punt de ferse monja, ha donat carbassa al seu divi futur, y acaba de casarse ab un home de carn y os; al que no tindrà fàcilment necessitat de buscar suplent matrimonial.

La escena ha passat a Sabadell.

Y lo més bo del cas es que la pretinguda monjeta s' ha casat civilment.

¡Quantas bestias se van tornant personats!

L' arquebisbe de Nàpols ha tingut lo dengue, del qual ja s' troba completament curat.

De lo que no s' ha curat es del robo de 700,000 pelats que li ha fet lo seu germá.

Jo no sé com se poden replegar 700,000 pelats predicant la pobresa cristiana.

Ni com sentint continuament aquesta predicació, 's desenrotlli la idea de robo en lo cap del germá d' un arquebisbe.

Vetaquí 700,000 pelats esquiladas al remat per lo seu pastor, y escamotejadas místicament al pastor per lo seu germá.

¡Oh saludable influencia de la doctrina cristiana!

A Burgos ha abjurat de sos errors una familia convertita alemana.

Entre 'ls convertits hi ha sis criaturas de las quals la major es de dotze anys.

¿Qui no veu aquí que 'ls pares fan negoci y sufranes als fills com a xinos?

Y a tot aixó la Iglesia fa festa, perque nous feligresos signifcan nous ingressos.

CANTARELLAS

Si es vritat que dihent missa lo clero a Deu s' engoleix, no 'm fa extreny que 'l vulgo digul que per ella ja no hi ha Deu.

Sembla extreny que 'l Pape dormi, segons diubens, a la palla, pogueren fer massissos de tots los castells dels carcas.

La relligió d' avuy dia ve a ser com la lley actual, que s' estira y que s' arronsa segons a qui ha de jutjar.

No preguntis a un besto si sab de ciencia gran cosa, perque ell ja es sabé, se beneix, allá abont son las guaranta horas.

J. ESPUNYA RIBOT

MUDANSA

Avuy deya mon nebot, que si pogues alcanar la mà de donya Pilar, hi feria un set de tor.

ENRIALT SALLA

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8 Nació
- 4 3 4 5 6 7 Una bestia
- 7 3 4 5 3 2 Nom d' home
- 6 7 8 2 1 Un ball
- 6 7 4 2 Una bestia
- 7 8 7 Tots los aucells se tenen
- 2 3 Mineral
- 2 Consonant

X.

GEROGLIFICH

I B
B
1887
I T

P. COLPE

SOLUCIONS

A LAS CABORIAS DEL NÚMERO PASSEAT FUGA DE VOCALS.—Per ricas perlas le mar; per mar, los teus ulls de cel; per ulls de cel, los inglesos; y per inglesos los meus.

TRINCA-CLOCAR.—Perdó.

MUDANSA.—Lala. Sola. Moia.

Tip. «La Ambrosia» Ronda de la Universitat, 4, Barcelona.

(1) Estregués gusa.

(1) Posta giveti més càstich que 'l Pape.
(2) Que ho necessitem moltíssim, puig ja la començem a perdre.